

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum liberalitas sit maxima virtutum? 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

liberalitatem, aut benignitatem vocant. Ergo liberalitas ad iustitiam pertinet.

RESPONDEO dicendum, quod liberalitas non est species iustitiæ: quia iustitia exhibet alteri quod est eius, sed liberalitas exhibet id quod suum est. Habet tamen quandam convenientiam cum iustitia in duobus. Primò quidem, quia principaliter est ad alterum, sicut & iustitia. Secundò, quia est circa res exteriores, sicut & iustitia, licet secundum aliam rationem, ut dictum est *. Et ideo liberalitas à quibusdam ponitur pars iustitiæ, sicut virtus annexa ei ut principali.

Ad primum ergo dicendum, quod liberalitas, etsi non attendat debitum legale quod attendit iustitia, attendit tamen debitum quoddam morale, quod attenditur ex quadam ipsius decencia, non ex hoc quod sit alteri obligatus: unde minimum habet de ratione debiti.

Ad secundum dicendum, quod temperantia est circa concupiscentias corporalium delectationum. Concupiscentia autem pecuniæ & delectatio, non est corporalis, sed magis animalis: unde liberalitas non pertinet propriè ad temperantiam.

Ad tertium dicendum, quod datio beneficentiæ & misericordiæ procedit ex eo quod homo est aliquantè affectus circa eum, cui dat. Et ideo talis datio pertinet ad charitatem siue ad amicitiam. Sed datio liberalitatis provenit ex eo, quod dans est aliquantè affectus circa pecuniam, dum eam non concupiscit, neque amat: unde etiam non solum amicis, sed etiam ignotis dat quando oportet. Unde non pertinet ad charitatem, sed magis ad iustitiam, quæ est circa res exteriores.

ARTIC. VI.

Utrum liberalitas sit maxima virtutum?

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod liberalitas sit maxima virtutum. Omnis enim virtus hominis est quædam similitudo diuinæ bonitatis. Sed per liberalitatem homo maximè assimilatur Deo, qui dat omnibus

§ 4 nibus

* Hic in
cor. 6. a.
2. huius
q. ad 3.

595

nibus affluenter, & non improperat, ut dicitur Iac. 2. Ergo liberalitas est maxima virtutum.

li 6. c 8.

parū an-

te med.

10. 3.

† c. 4. in

princ.

* Ambr.

li. 1. c. 28

circa p̄i

cip. 10. 1.

li. 2. prof.

5.

* l. 4. c. 1.

aliquan-

tulum a

p̄i. 10. 5.

† li. 1. c.

28. circa

prin. 10. 1

li. 1. Rhe.

c. 9. non

mūltū a

p̄i. 10. 6.

¶ 2 Præterea, Secundum August. in 6. de Trinit. * In his quæ non mole magna sunt, idem est esse maius quod melius. Sed ratio bonitatis maximè videtur ad liberalitatem pertinere: quia bonum diffusivum est, ut patet per † Dionys. 4. cap. de div. nomin. Vnde & Ambros. dicit * in 1. de Officijs, quod iustitia censuram tenet, liberalitas bonitatem. Ergo liberalitas est maxima virtutum.

¶ 3 Præterea, Homines honorantur, & amantur propter virtutem. Sed Boetius † dicit in lib. de consolat. Largitas maximè claros facit. Et Philosophus dicit * in 4. Ethic. quod inter virtuosos maximè liberales amantur. Ergo liberalitas est maxima virtutum.

SED contra est, quod Ambros. † dicit in lib. de Officijs, quod iustitia excelsior videtur liberalitate, sed liberalitas gratior, Philosophus etiam dicit * in 1. Rhetori. quod fortes & iusti maximè honorantur, & post eos liberales.

RESPONDEO dicendum, quod quilibet virtus tendit in aliquod bonum. Vnde quanto aliqua virtus in maius bonum tendit, tanto melior est. Liberalitas autem tendit in aliquod bonum dupliciter. Vno modo, primò & per se. Alio modo, ex consequenti. Primo quidem & per se, tendit ad ordinandum propriam affectionem circa possessionem pecuniarum, & usum. Et sic secundum hoc præfertur liberalitati, & temperantia, quæ moderatur & concupiscentias & delectationes pertinentes ad proprium corpus: & fortitudo, & iustitia, quæ ordinantur quodammodo in bonum commune, una quidem tempore pacis, alia verò tempore belli. Et omnibus præferuntur virtutes, quæ ordinant in bonum divinum. Nam bonum divinum præeminet cuilibet bono humano. Et in bonis humanis bonum publicum præeminet bono privato, in quibus bonum corporis præeminet bono

bono exteriorum rerum. Alio modo ordinatur liberalitas ad aliquod bonum ex consequenti. Et secundum hoc liberalitas ordinatur in omnia bona prædicta. Ex hoc enim quod homo non est amatius pecuniæ, sequitur quod de facili utatur ea & ad seipsum, & ad utilitatem aliorum, & ad honorem Dei. Et secundum hoc habet quamdam excellentiam, ex hoc quod utilis est ad multa. Quia tamen vnumquodque magis iudicatur secundum id quod primo, & per se competit ei, quam secundum id quod consequenter se habet; ideo dicendum est liberalitatem non esse maximam virtutum.

Ad primum ergo dicendum, quod datio diuina, prouenit ex eo quod amat homines, quibus dat; non autem ex eo quod afficiatur ad ea quæ dat. Et ideo magis videtur pertinere ad charitatem, quæ est maxima virtutum, quam ad liberalitatem.

Ad secundum dicendum, quod quælibet virtus participat rationem boni, quantum ad emissionem proprii actus. Actus autem quarundam aliarum virtutum meliores sunt pecunia, quam emittit liberalis.

Ad tertium dicendum, quod liberales maximè amantur, non quidem amicitia honesti, quasi sint meliores; sed amicitia utilis, quia sunt utiliores in exterioribus bonis quæ communiter homines maximè cupiunt. Et etiam propter eandem causam clari redduntur.

QVÆST. CXVIII.

De vitijs liberalitati oppositis: & primò, de auaritia, in octo articulos diuisa.

Deinde considerandum est de vitijs oppositis liberalitati. Et primo de auaritia. Secundo, de prodigalitate.

- ¶ Circa primum quærentur octo.
- ¶ Primo, verum auaritia sit peccatum?
- ¶ Secundo, verum sit speciale peccatum?
- ¶ Tertio, cui virtuti opponatur.
- ¶ Quarto, verum sit peccatum mortale?
- ¶ Quinto,